

1.ÜNİTE

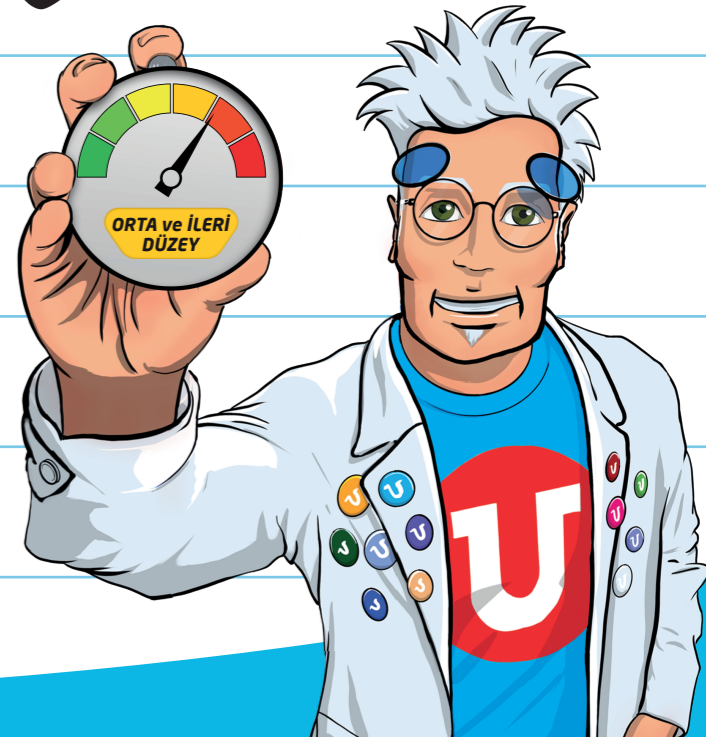
U

TYT Orta ve İleri Düzey Türkçe Soru Bankası

Yakın - Karşıt -
Sesteş Anlamlı Sözcükler

FATMA GÜL ÖRS

SÖZCÜKLER ARASINDAKİ ANLAM İLİŞKİSİ

Eş Sesli Sözcükler

- Sesçe bir, anlamca ayrı sözcüklerdir.
- Yazılışları aynı, anlamları tamamen farklıdır.
- Eş sesli sözcükler, sözlüklerde Romen rakamıyla ayrı ayrı gösterilir.

★ **UYARI:** Bir sözcüğün mecaz anlamı o sözcüğün sesteşi olamaz. Sözcüklerin sesteş olabilmesi için birinin diğerine kaynak olmaması, birbirinden tamamen bağımsız olmaları gerekir.

★ **UYARI:** yar-yâr gibi düzeltme işaretiyle birbirinden ayrılan sözcükler birbirinin sesteşi değildir. Bunlarda eş seslilik aranmaz.

Örnek: kara

→ Buraya karadan da ulaşım var.

Kara(I): Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak.

→ Kara çarşafı bir kadın yanımıza doğru geliyordu.

Kara(II): En koyu renk, siyah; ak, beyaz karşıtı

→ Kara haberi alır almaz yola çıktı.

Kara: mec. Kötü, uğursuz, sıkıntılı

Eş Anlamlı Sözcükler:

→ Yazılışları farklı olduğu hâlde aynı anlamı karşılayan sözcüklerdir.

Örnek:

→ Eserlerinde/yapıtlarında doğayı ele almış.

→ Bu davranışın etik/ ahlaki değil.

Yakın Anlamlı Sözcükler:

- Anlamca yakın olmasına rağmen tam olarak birbirinin yerini tutmayan, aralarında küçük de olsa anlam farklılığı bulunan sözcüklerdir.

Örnek:

- Başının ağrısına dayanamayıp ağrı kesici içti. (*ağrı: Vücudun herhangi bir yerinde duyulan şiddetli acı*)
- Dizindeki sızılar yağmurla birlikte arttı. (*sızı: Hafif ve ince ağrı*)
- Şunları seçin, ayırın.

Karşıt Anlamalı Sözcükler:

→ Sözcüklerin birbirinin karşıtı olan kavramları karşılaması olayıdır.

★ **UYARI:** Her sözcüğün karşıtı yoktur.

★ **UYARI:** Olumsuzluk, karşıtlık değildir.

Örnekler:

→ İyi ile kötü bir olmaz.

Soğuk ve sıcak içecekler dişlerimize zarar verir.

→ Benimle gel.

Benimle gelme. (olumsuz)

Onunla git. (karşıt)

→ Çay şekerli.

Çay şekersiz. (olumsuz)

→ Çalışkanım.

Çalışkan değilim. (olumsuz)

Tembelim. (karşıt)

★ **UYARI:** Karşıtlıklar, karşıt çağrışımlar içeren sözler de sorularda yoklanan bilgilerdendir.

Örnek:

→ Beni tek odalı köy yapısı kulübesine götürdü

En soylu yoksulluğun toprak döşeli sarayına

→ Zamanı onda yitirdim ben

Yitik zamanlara onda eriştim

Örnek

- Sorularda “karşıtlıktan yararlanma” ifadesi kullanılabilir. Bu ifadenin varlığını doğrulayan cümle şu şekildedir:
- Çalışmaya göre çarşamba günü enerji düzeylerinin dibe vurması, iş stresinin tavan yapması ve ev işlerinin biriktiği hafta sonundan kalan yorgunluğun tüm etkisini göstermesi sonucu kadınlar kendilerini yaşlı hissediyorlar.